

Preek zondag 21 januari – Kringviering in de Lukaskerk

Daar zitten we dan: een gemeente. Maar wat is een gemeente? Het plaatje op de voorkant van de liturgie gaat er niet echt over. Daar staat de vraag centraal: hoe pakken we de mensen? Er wordt nogal wat getobd over die vraag. De preek moet aansprekend zijn. De stoelen goed. Kinderen moeten hun plek hebben. Ik geloof dat het allemaal waar is. Alleen al die zaken gaan voorbij aan de vraag wat een gemeente is. We worden kleiner. Er komen minder mensen. We tellen elke zondag. Ja, ook wij. Het is een enorme valkuil. Want hoe belangrijk het ook is aandacht te besteden aan de vorm. Het gaat om de inhoud. Soms denk ik: als wij maar vasthouden waar het om gaat. Als we daar maar mee bezig blijven. Dan komt het wel goed. Dan zijn we in staat om over te dragen aan een volgende generatie wat ons beweegt, of beter wie ons beweegt.

Als ik het evangelie lees, dan is de inhoud vrij simpel. Het koninkrijk van God is dichtbij. Het is goed nieuws. Alles gaat veranderen. Je zou denken dat daar heel wat over te vertellen zou zijn. En natuurlijk. Er is heel wat te vertellen. Maar dat gebeurt niet. De inhoud is sterk gekoppeld aan een persoonlijke ontmoeting. In de persoonlijke ontmoeting ontrolt zich de boodschap. Neem nou het verhaal dat we vanmorgen lezen. Jezus gaat langs het meer van Galilea. Hij roept daar zijn eerste leerlingen. Hij zoekt ze op de plek waar ze bezig zijn. Aan het meer, bij de boten. Dat is op zich al bijzonder. Wat nou Galilea, wat nou het meer. De beweging die Jezus start, start bij het leven van alledag, bij het leven van gewone mensen. Jezus zoekt zijn aanhang bij gewone mensen. Wat is een gemeente? Als bij de eerste leerlingen een gemeente begint, dan is de gemeente een gewone groep mensen.

En dan heeft dat meteen ook betekenis. In het gewone leven gaat het koninkrijk beginnen. Al doende wordt het duidelijk. Marcus maakt in zijn evangelie een groot verschil tussen Galilea en Jeruzalem. Jeruzalem was de grote stad. Het religieuze centrum. Galilea was de provincie. Zoiets als Groningen. Je haalde er je de vis vandaan maar voor de rest liet je je er niet te veel aan gelegen liggen. Ze kunnen het gas geven. Maar de aardbevingen zijn ver van mijn bed. Het evangelie begint in Galilea en eindigt in Galilea. God heeft het gewone leven op het oog, de gewone mensen. Het koninkrijk gaat bij hen beginnen. Moet bij hen beginnen. Gewone mensen hebben misschien wel meer dan hoogwaardigheidsbekleders oog voor de wil van God. Zij die hoog gezeten zijn, zijn vaak zo verstrengeld in allerlei belangen dat ze het werkelijk belangrijke niet zien.

Jezus staat op het strand. Hij heeft zijn boodschap van het koninkrijk gebracht. Hij weet zich door God gezonden. En hij zou alleen verder gegaan kunnen zijn. Waarom niet? Maar zo wil hij het niet. Hij heeft mensen nodig. Als we hier als gemeente samenkomen, dan weten we ons geroepen door hem. De gemeente is een gemeente die zich geroepen weet. En dat klinkt heel hoogdravend. Maar dat begint met een oproep bij de afkondigingen. Een mailtje waar vrijwilligers gevraagd worden. En nu weet ik dat ik veel zeg. Want ik weet dat mensen onder u tobben met die vraag, omdat ze aan zo'n oproep geen gehoor kunnen geven. Misschien helpt het als ik zeg

dat Jezus, als hij oproept tot navolging, aan een levensgemeenschap denkt. Hij gaat met zijn leerlingen een gemeenschap beginnen. En de leerlingen gaven alles op om bij Jezus te zijn. Nou kan ik me voorstellen dat u zegt: ja hallo, nu maak je het nog erger. Maar de gemeente als levensgemeenschap biedt verschillende mogelijkheden van samenleven. In een levensgemeenschap heb je allemaal je eigen rol. Ouderen houden de geschiedenis levend, jongeren sjouwen en werken. Ieder heeft zijn eigen plek. Het gaat er om dat de verkondiging van het koninkrijk niet zonder de gemeenschap kan. Want het koninkrijk is niet iets individueels. Het gaat nu om jou of om jou, het gaat om ons samen. En wij laten samen zien dat het mogelijk is.

Het gaat om ons samen. Misschien is dat wel het allermoeilijkste en de allergrootste uitdaging. Leven in gemeenschap en wel in gemeenschap met Jezus is de kern van gemeente-zijn. Dat maakt duidelijk hoe belangrijk gemeenschap is. Maar het gaat ook niet zonder de gemeenschap met Jezus. Misschien moet ik daar wel iets over zeggen. Want hoe zo gemeenschap met Jezus? Dat is nog niet zo eenvoudig. We hebben zijn verhalen. We hebben elkaar. We hebben onze momenten van stilte, van gemeenschap zoeken. We breken en delen brood en wijn. Maar gemeenschap met Jezus? Misschien moeten we daar wel veel vaker bij stil staan. Om het vol te houden. Om het eigene van de gemeente te bewaren. Hij gaat naar Galilea, daar zullen jullie hem zien, zoals hij jullie gezegd heeft. Zo spreekt de engel bij de vrouwen aan het graf. Gemeenschap met Jezus te zoeken maakt onze gemeenschap zet in beweging. In beweging naar Galilea. Een gemeente onderweg. Ik kan me voorstellen als u zegt: wat is gemeenschap met Jezus. Ik ben er zelf naar op zoek. Ik weet een ding: we mogen niet vastroesten. Niet blijven staan bij de grote vragen die onder ons leven. We moeten op weg. Niet bang zijn om het gewone leven te onderzoeken, misschien wel te omarmen. Samen te leven en te werken. Ook ter wille van de mensen buiten de gemeente.

En dan kom ik bij het plaatje op de liturgie. Want gemeente- zijn is geen in zichzelf besloten zaak. De gemeente, zoals Jezus' leerlingenkring, staat onder de belofte te worden gemaakt tot een gemeenschap van 'vissers van mensen'. Het gaat om mensen, onbepert, van welk volk of ras dan ook. Die moeten/mogen worden 'gevist', gevangen – niet voor de kerk, let wel niet voor de kerk – maar voor het Koninkrijk. Kerk is geen doel op zich. We willen mensen vissen voor een wereld waarin recht en gerechtigheid voor allen geldt. Of de preek dan goed is, de stoelen goed zitten? Ik zal niet zeggen dat het onbelangrijk is. Voor mij is het allerbelangrijkste: willen we samen staan voor het koninkrijk. Durven we het aan ons te begeven in het visioen van God van een paradijselijke wereld. Durven we het samen aan? Durven we de man daar aan het meer te volgen. Te zoeken wat hij voor ogen had. Het blijft een spannende vraag. Maar ook een hele mooie.

Amen.